

Ilyen lesz a riói futballvébé

Hajrá, Brazília, hajrá, brazilok!

A FIFA 2007-ben Braziliát jelölte a 20. focivilágbajnokság házigazdájának. A lehetőségért nagy versenyfutás nem volt: a szövetség szabályai szerint a 2014-es vb vendéglátóját Dél-Amerikában kellett kijelölni, s onnan csak Brazília pályázott. Mit hozhat a házigazdának a lehetőség?

MTI
Fotók

DÉNES FERENC | kultura@hetivalasz.hu

Ha létezik nemzetkarakterológiai szóár, akkor a Brazília címszónál egész biztos valami olyasmi szerepel: az ország, ahol a babák futballcipővel a lábukon születnek. Brazília egyet jelent a labdarúgással, így a sportszerető közvélemény tulajdonképpen természetesen tekintette a FIFA döntését. A „brazilos stílus” és a nemzeti válogatott a futballüzletben világmárka. Ahogy a múlt század ötvenes éveiben Puskás Ferenc és a magyar Aranycsapat volt a világ futballjának etalonja, 1958-tól –

ekkor nyeri a Seleção Brasileira az első világbajnoki címét, aztán még négyet – úgy vált nemzedékek számára meghatározó futballélménnyé a brazil válogatott. A Pelé vezette 1970-es világbajnok csapatot minden idők legjobb vb-együttesének tartják, és amíg létezett Magyarországon gombfoci, minden bajnokjelölt gyerek is evvel a válogatottal játszott. (A Fradin kívül, persze.)

Kettő az egyben

A futballkultúrán túl más nyomós okok is szóltak a FIFA döntése mellett. Bra-

zília a világ 5. legnépesebb és legnagyobb területű országa. Bár az egy főre vetített bruttó hazai termék (GDP) alapján például Magyarország is gazdagabb, mint a vb-rendező, de a GDP abszolút nagysága alapján a brazil a világ 7. legerősebb gazdasága, márpedig utóbbi a döntő a megasportesemények megrendezésében. Dél-Amerika legnagyobb országa az elmúlt két évtized gazdasági sikertörténetét írja, amiben a nagy népesség és országméret mellett a stratégiai ásványkincsek gazdagsága, a bel- és külföldi működő tőke nagysága, a nyitott és kiegyensúlyozott világ-

kereskedelem és az okos gazdaságpolitika is jelentős szerepet játszik.

Ráadásul a brazil politikai, gazdasági és sportdiplomácia egy nagyon logikus, de korábban nem nagyon kivitelezett tervvel állt elő: egyszerre pályázta és nyerte meg a 2014-es labdarúgó-világbajnokság és a 2016-os nyári olimpiai játékok rendezési jogát. A világ két legnagyobb megasporteseményé-

közelségéből származó szinergiahatásokból. 2013 a futballselejtezők éve volt szerte a világon, 2014 a vb esztendeje, 2015-ben pedig megkezdődnek az olimpiai selejtezők, hogy aztán 2016-ban az olimpiáról szóljon minden. A „szokásos” másfél-két év helyett így négy esztendőn keresztül lesz a világ közepe Brazília, feltehetően a világ turisztikai középpontja is, a hely, amit

kommunikációs infrastruktúra kiépítése és a reklámeruházások teszik ki. A stadionok építése és rekonstrukciója becslések szerint 4,6 Mrd R\$-ba, a hotelipar fejlesztése – több mint 62 ezer szállodai szoba hiányzott a pályázat benyújtásakor – 3,2 milliárd R\$-ba kerül. Egyenként egymilliárd realnál nagyobb tőkét igényel a városok felkészítése, a közbiztonság megerősítése, az úthálózat és a repülőterek fejlesztése. Már az olimpiára is gondolva 800 kilométer autópályát építenek újjá, 1370 kilométert újítanak fel, és több mint kétezer kilométer új út is készül. Gyorsvonati összeköttetés épül São Paulo és Rio de Janeiro között, új metróvonalak létesülnek, így São Paulóban is megépül végre a 4-es metró. Az eddigi évi 114 millió utas kiszolgálására alkalmas nagyobb repülőterek kapacitását 39 millió fővel kívánják bővíteni, sőt a világbajnokság idején további 13 millió fő kiszolgálására is alkalmassá kell tenni. A rendezési költségek becslések szerint 1,81 milliárd realt tesznek majd ki. Ebből 854 millió a helyi szervezőbizottság, az esemény lebonyolításának kiadása, a többi a biztonsági költségek fedezésére megy.

Az esemény közvetlen és közvetett gazdasági hatásai az íróasztalokon tervezetten lenyűgözőek. A turisták becslések szerint közel hatmilliárd realt fognak költeni, ennek harmadát az elszállásolások teszik majd ki, de a látogatók komoly összegeket fognak költeni az étkezésre (900 millió R\$) és vásárlásokra is (831 millió R\$). Az eseményhez kapcsolódóan 2010 és 2014 között 113 milliárd real többlet jelenik meg a brazil termelésben, évente 3,63 millió munkahely jön létre, 63,5 milliárd real bevétel jelentkezik a brazil embereknek, de a helyi, állami és szövetségi adóhatóságok sem járnak rosszul, hiszen összesen több mint 18 milliárd real adóbevétele számíthatnak.

Nem meglepő módon az esemény legnagyobb gazdasági nyertese az építőipar, ahol ráadásul közvetlenül, azonnal megjelennek a bevételek. Némileg talán meglepőbb, hogy az üzleti szolgáltatásokkal foglalkozók számára mekkora üzlet a világbajnokság, ráadásul szintén többnyire közvetlenül megjelenő jövedelmekkel. Az ágazati nyertesek rangsorában feltehetően az »

» **Latin-Amerikában eddig öt világbajnokságot rendeztek:**

az elsőt 1930-ban Uruguayban, majd Brazíliában (1950), Chilében (1962), Mexikóban (1970) és Argentínában (1978)

» **Nagy idők tanúja.**
Pelé a visszaszámlálást jelző óra előtt

nek összehangolása komoly előnyökkel jár. A világbajnokságra felépülő stadionokat mindkét esemény használhatja, hasonlóan a sportlétesítményeken túli infrastruktúrák – közlekedés, szállás, vendéglátás, turisztika stb. – jelentős része is képes mindkét eseményt kiszolgálni. A létesítmények állapota két év alatt nem romlik annyira, hogy 2016-ra különösebben költeni kellene rájuk, így kettő az egyben, egy fejlesztési költséggel két világeseményen szedhetik a bevételeket.

Másrészt, ha jól sáfárkodnak, komolyan profitálhatnak a két esemény

minden világutazónak látnia, újra látnia kell. A négyéves karnevál nemcsak a turisztikai iparnak jöhet jól, de kitűnően eladhatja az üzleti lehetőségeket is: még most sem késő szambaórákat venni...

A legnagyobb nyertes

Az Ernst & Young Terco 2011-ben nyilvánosságra hozott tanulmánya szerint 22,46 milliárd brazil real (R\$) – egy real nagyjából 91 magyar forintot ér – beruházást igényel a világbajnokság megrendezése. Ennek legnagyobb hányadát, közel harmadát a média- és

» A hazai pálya előnye? A 2013-ban a Barcelonához leigazolt Neymar a brazil csapat legnagyobb sztárja

» ingatlanüzlet fér fel majd a dobogóra, de itt már szinte kizárólag a tovagyruló hatásokban jelennek meg a többletjövödelmek.

A vb árnyoldalai

Szakértők szerint azonban korántsem ilyen szép a leányzó fekvése, sőt komoly kockázatokkal kell számolni. A beruházások túlfűthetik a brazil gazdaságot, aminek előbb-utóbb meg lehet a böjtje. Az eseményre való felkészülés során négy év távlatában az évi 3,63 millió új munkahely meglehetősen eltúlzottnak tűnik, különösen az alkalmazott munkaerő szakképzettségének fényében. Az elemzések szerint az építkezésben mutatkozó késések, a balesetek éppen az alacsonyan képzett munkaerő alkalmazásának következményei. Félő, hogy az elvégzett munkák gyenge minősége

a későbbiekben is éreztetni fogja negatív hatását. Másrészt az esemény után kipukkanhat a megaprojekt költségei által fűjt luftballon, az utcára kerülő képzetlen munkaerőtömeg pedig társadalmi és gazdasági feszültséget kelthet.

A tapasztalatok szerint a turistákra alapozott megtérülések általában erősen túlbecsültek. A tervek nem nagyon számolnak a korrupció, a közlekedési káosz, a közbiztonság kockázataival és negatív hatásaival. Brazília esetében is nagy kérdés, hogy fogyasztását tekintve milyen közönség fog az eseményre látogatni, lesz-e turistakarnevál. Tényleg úgy érzik a jól fogyasztó átlag európai és ázsiai turisták, hogy ez az a vb, amelyet a tetemes hozzáadott költségek ellenére is látni kell?

Nagy kérdés a létesítmények utóhasznosítása is. Mert bár a brazil footballstí-

lus és a nemzeti válogatott világmárka, a braziliai footballüzlet korántsem az. Az átlagos nézőszámok alapján a brazil bajnokság, a Campeonato Brasileiro Série A a maga 17 600-as nézőszámával nem fér be a világ legnézettebb tíz bajnokságába. A stadionokban a kiszolgálás korántsem volt eddig a labdarúgás minőségéhez hasonlóan világszínvonalú, a brazil footballt körülengi a korrupció szelleme, s nem egyediek a szurkolói összecsapások. Kérdés, hogy a megújult stadionok, a világbajnokság feltehető pozitív élménye – különösen az oly vágyott és remélt világbajnoki cím – meg tudja-e tölteni a stadionokat az esemény után is. Ha nem, akkor Brazília is könnyen beállhat azon nagy eseményeket rendező országok sorába, ahol évtizedek múltán inkább romok emlékeztetnek a nagy eseményre, semmint virágzó sportélet.

Nem elhanyagolhatóak az eseményrendezés társadalmi kockázatai sem. Közismert az ország vagyoni megosztásának szélsőségsége, a gazdagság igencsak koncentrált, ellenben a szegénység széles körű. Korántsem felhőtlenül harmonikus a különböző vallású, bőrszínű, kultúrájú társadalmi csoportok együttélése – kérdés, mennyiben tud hozzájárulni a világbajnokság ezek oldásához. A cél mindenestre ez – ezt szolgálja az a meglehetősen összetett lebonyolítási rend is, miszerint a rendező ország csapata keresztül-kasul beutazza Braziliát, mert a válogatott mindenkié, s minél többeknek kívánnak lehetőséget adni arra, hogy élőben, saját környezetében láthassa a nemzeti csapatot. Az előkészületeket kísérő megmozdulások során a tüntetők – amellet, hogy biztosítottak mindenkit, mennyire szeretik a focit – felhívták a figyelmet, hogy a labdarúgás mellett az oktatás, az egészségügy és a szegénység felszámolása is fontos fejlesztendő terület.

Évvél együtt a következő hónapokban valószínűleg kevesen tüntetnek majd Braziliában. Nem érnek majd rá, ugyanis minden brazil – ahogy az esemény szlogenje mondja: Juntos num só ritmo, azaz Mindenki azonos ritmusban – csak egy dologra koncentrálnak majd: a Seleção Brasileira győzelmére. Ki fogad ellenük? ■